

تاریخ عثمانی انجمنی

۱ شباط
۱۳۳۰

پنجمی سنه
۳۰ نومبر

مجموعہ سی

اجانبدن ایلک استقراض تشبثزہ عائد برقاچ وثیقہ

معلوم اولدینی اوزره بیک ایکی یوز برسہ سی اواخرندہ دولت عثمانیہ ایله روسیہ دولتی آرمسندہ حرب تکون ایلمش و آوستریا خکومتی دخی روسیہ ایله بالاتفاق بزہ قارشلی حربہ اشتراک ایتمشیدی . ایکی دولت ایله محاربه نیک آجدینی مصارف کثیرہ ذاتاً وارداتی صرفیاتہ کفایت ایتمن خزینه دولتی فوق العادہ مضایقہ بہ کرفنار ایتمکک برسہ سرورندہ اردوی بسلمک و سوقیات و نقلیات عسکریہ بہ دوام ایده بیلیمک ایچون کلبلی بارہ بہ احتیاج قطعی کورلمشیدی [۱] و برده اسوج حکومتی دخی روسیہ بہ اعلان حرب ایلمش اولدیندن حکومت مذکورہ نیک محاربه بہ دوامی منافع دولت عثمانیہ بہ موافق ایسده بونک ایچون اسوج سفیری اوتہ دنبری حکومتک مطلوبی اولان سکزیبیک کیسه آقچہ پی تکرار طلبہ قیام ایتمش و اگر حکومتہ تقدماً امانہ اولنمز نہ حربہ دوام ایده میہ جکنی و آزوقندہ روسیہ ایله عقد صلحہ مجبور اوله جفتی افادہ دن غیر فارغ بولنمشیدی . بو کیفیت دولت علیہ جہ نظر دقتہ آندی . فقط کندی لوازم ضروریہ سی تدارک خصوصندہ دوچار صعوبت اولدیندن غیری بہ معاونت ایتمک حد امکانده دکلدی . اولیای امورک ضرورت داخلہ اندیشہ سنہ بوده منضم اولمشیدی .

بو یله ایام بجرانده داخلده استدانہ طریقہ آقچہ تدارک قلندینی

[۱] تاریخ جودنک ۱۲۰۳ سنہ سی وقایع میانده احوال ملکیه و مالیه

بعثتہ مراجعت اولنه .

سابق الامثال اولدینندن بوکره بینه او طریقہ مراجعت ایدملک اول باؤل خاطرہ کلدی . انجمنی غوائل وتشویشات داخله نك برقاچ سنه دنبرو توالمیسی مملکتده ثروت وقدرت برافه مش واحوال ملت پریشان اولمشیدی . اغیا نامنه کرک پانتختده وکرک طشره مراکز جسمه سنده مشهر اولان برقاچ ذاتدن آله بیله جک تقود جزئیات مقوله سندن اوله جنی جهتله درده دوا اوله میه جنی تخمین قلمقده ایدی . بوندن طولایی ناچار خارجدن استقراض صورتنه تشبث اولنوب فلنک واسپانیا ایلچیلریله بو خصوصده مخبرات جریان ایلش وفاس حکومته وجزایر وتونس اوجاقرینه وجنوز حکومته مراجعت اولنسی دخی بعض طرفلردن اخطنار ایدلش اولدینندن اشبو تشبثاته دائرالده ایدیلن برقاچ وثیقه [۱] بوجه زیر عیناً نقل اولنمشدر .

رکاب هایون قائممقامی [۲] طرفندن ۱۲۰۳ ربیع الاولنده
عرض اولنان تذکره

شوکتلو کرامتلو پادشاهم

بکن کون ماده آخر ضمننده معروض عتبه علیاری فلنان تقریر چاکرانه م بالاسنه شرفیافته صدور اولان خط هایونلری مفهومنده بوش مجلده نه فائده وار مصارف سفریه ایچون آتجه تدارکی خصوصنه اقدام لازم ایدیکی اشمار بیوردلینندن غیره اردوی هایوندن بودفمه کلن معروضاتده دخی آتیه ایچون یالکز اردو مصارفی اون ایکی بیک بو قدر کیسه به متوقف بوندن ماعداطهورات سفریه ایچون دخی بشقه جه کلی آتجه به احتیاج درکار ایدیکی تحریر اولنمش بو طرفده ایکی بجره چیه جتی دوغما مصارفی و آق دکزه دشمن سفینه لری بوسنه چیتمق احتیال اغلب اولفله بو قدر جزایر وسواحلک محافظه لری مصارفی بربرینه علاوه اولنسه یکریمی بش بیک کیسه به بالغ اوله جنی جای اشکال دکدر خزینه نك حالی ومصارفک صورتی و بهسارک تقریبی حسیلله وقت تدارکنک استحصالی تعجیلی کیفیتلری برآن خاطرندن کیبامکله ملاحظه سی شعور عاجزانه می

[۱] اشبو وثیقه لرخالص بک افندی نك کتبخانه لرنده بولنان بر مجموعهنه دن آلمشدر

[۲] مشعله جی زاده مصطفی پاشا

سلب ايجمده در بوسورنده استدانه دن غيري چاره اوليوب بناء عليه وقت كچمامك ايجون رئيس افندي قوللري فلنك ايلچيسي ايله بعض وسائط ايله خفيه مجابره ايجمده در ابتدا مقدار آچه لازم اولديغني وثانياً مقدار فائض تكليف اولنه جفني وثالثاً كرك رأس مال وكرك فائضنك اميني نه وجهله اوله جفني ورابماً نه وقت ادا اولنه جفني ايلچي سثوال ايلش ذكر اولنان سثواللري حاوي ايلچينك باش ترجماني پره بوت نام ترجمانك ويرديكي بوسله منظور شاهانه لري بيورلوق ايجون عتبه عيلالرينه عرض اولندي مقدار مطلوب سثوالنه اون بش بيك كيسه جوابي رئيس افندي قوللري ويرمش و فائض سز بيان اينك ديمش لكن وقت اداسي وسورتي مذاكره به موقوف اولديغندن اكا جواب ويره ميوب ملاحظه به تطبيق ايلش صورت اداسي خا كپاي ملوكانه لرينه عرض اولنديني اوزره مالكنز حصولدن ويرلكه محتاج اولغله بنه تعالى جمه كوني قيودان پاشا كلد كده ابتدا آنكله وبعده رأی هايونلري اوزره بازار ايرتسي كوني ركاب اولند كده ساحتلو افندي داعيلري [۱] وسدريندن ماعدا سائر ارباب شوري ايله قيوده هر طرفي مذاكره وعون باري و همت شاهانه لريه رأی قطع و حصولنه شروع ايجون صورت قراري حضور عالي لرينه عرض اولنه جفني .

اشبوتن كره بالاسنه كشيده بيوريلان خط هايون

قائم مقام پاشا

بو علاج بو تدبيردن غيري چاره يوقدر يوم جمعه خفيجه قيودان پاشا ايله مذاكره سي اولد قدن صوكره يوم بازار ايرتسي ركاب قبل الركاب قيوده نظام بعده ركاب هايونمه كلند كده قراري ويرلك .

قائم مقام پاشانك ۹ ربيع الاول ۱۲۰۳ تاريخلي ديكر عرض تذكره سي

شوكتلو قدرتلو پادشاهم

دولدن آچه استقراض خصوصنه دائر تقديم عتبه عيلالري قلنان تقرير

[۱] شيخ الاسلام كامل افندي .

چاکری بالاسنہ شرفیافتہ صدور اولان خط ہاپونلزی مضمونندہ جمعہ ایرتسی ویاخود بازار ایرتسی کونی رکاب اولوب یوم مذکورہ قیو رجالی وخارجدن بعض رجال مقدبحہ اجتاع وساحتلو افندی داعیلری قیویہ کلدکده مخصوصجہ بر مجلس مشورت عقدواستقراض خصوصی مذاکرہ وبعدہ رکاب ہاپونلرینہ واریلوب صورت مجلس حضور شاہانہ لرنندہ افادہ وتذکار اولتیق وآخر مادہ ضمنندہ مروض پیشکاه سریرشوکتصیرلری قلنان تقریر چاکری بالاسنہ شرف افزای صدور اولان خط ہاپونلرنندہ جمعہ ایرتسی ویاخود فرداسی رکاب شاہانہ لرنہ وارلیق خصوصلری اشعار بیورلش ہر حالہ اصروفرمان شوکتلو افندمکدر دآب دیرین دولت علیہ لرندن اولان مولد شریف قرائتی مجلسنک عقدی تقرب ایروب شدی رکاب اولسہ بوکونلردہ مولد شریف رسمی دخی اجرا اولتیق لازم اولقلہ ایکیبی برترینہ تقرب ایدر مولد شریفدن سوکرہ رکاب شاہانہ لرنہ رخصودہ اولنلہ ایوم استقراض خصوصنی زیرخفادن نلنک ایلچیسی وسائر معتبر بازرکانلر ایلہ استمزاج وامستخار ممکن اولدیقنہ بناءً مولد شریفدن سوکرہ بہ دک ہم خصوص مزبورک صورتی بازرکانلر ایلہ مخفیجہ سویلہ شلمش اولور وهم مولد شریف فاطمہ سی قالیوب یالکز مادہ مذکورہ نک مذاکرہ سنہ مبادرت قلنمش اولور بناءً علیہ مولد شریفدن سوکرہ رکاب ہاپونلرینہ وارلیق مناسب ظن اولنقلہ بووجہلہ حرکت اولنسی نزد شاہانہ لرنندہ مستحسن ایسہ رکاب کوننہ دک الالنتدن اتضا ایندلر ایلہ استمزاج وقراری رکاب ہاپونلرینہ وارلدقده افادہ اولنلہ جنی واکر خط ہاپونلرنندہ اشعار بیوریلان کونلردن برینہ قطعی ارادہ شاہانہ لری تعلق ایدر ایسہ ارادہ علیہ لری ساحتلو افندی داعیلرینہ افادہ وارادہ بیوریلان کونندہ رکاب ہاپونلرینہ عزیمتہ مبادرت قلنہ جنی معلوم عالیلری بیورلدقده .

اشوتذکرہ بالاسنہ کشیدہ بیوریلان خط ہاپون

رکابہ عجلہ یوقدر مقدم رکاب دیو یازمشدیکز آکا بناءً

بن دخی یازدم بعدالمولد نہ کون اولور ایسہ اول کون رکاب

اولق اوزرہ تأخیری پک مناسبدر .

قائم مقام باشانک دیگر عرض تذکره سی

شوکتلو کرامتو ولی نعمتم پادشاهم

شرفیافته صدور اولان خط هایونلری موجبچه بکون کتخدای چاگری
 آغا قوللری اوپه سنده دفتردار افندی ورئیس افندی وسابق ولاحق ضریحانه
 امینلری وترسانه امینی قوللری اجتماع ایترلیله ابتدا اوپه مذکورده وبعده
 نزد چاگریده مصارف سفریه آتیه نیک نه درجه کرده کلی آنچه به توقف ایله یکی
 وپو آنچه نیک داخل ملکزدن تدارک ممکنیدر دکلیدر اولدینی صورتده دوست
 اولان دولدن برینک تجارندن آلتیق امکانی بولنور ایسه جائزیدر جائز
 اولدینی حاده قرض طریقله طلب اولنسه رهن ایستیه جگری ورهن اعطاسنک
 طریق مسدود ایله یکی جای اشکال اولماقوله برمدت امهال ایله ممالک محروسه
 محمولندن حنطه وشعیر وایک وبنه وپیای امثال اشیا ویرلک وقاچ سنه به
 راضی اولورلر ایسه اولقدار سنه ده ایفا اولتیق شرطی وشرائط سائر ایله
 برواسطه به بند اولتیه نیک طریق نه در صورتلری درمیان ودورودراز مذاکره
 اولنهرق داخل ملکزدن آنچه تدارک خصوصی قاچ کره مذاکره اولندی
 برعلاجی بولنمدی دولدن آنچه تدارک ممکن ایسه مان نظامنه شروع عند
 الاضطرار احسندر بویله وقتده دوک بوندن اعلا خدمت اولماز قالدیکه اعطا
 اولنهرق ممالک محروسه محمولاتی نوجهله النوب ویرلکده سوز اوزادی
 چونکه ایکی اوج سنه امهالدن سوکره ویرلکده باشلنملو آتیک صورت اخذ
 واعطاسی اولوقت ملاحظه اولنسون لکن بونک قراری چند نفر آدم مذاکره سیله
 اوله منر علما وسائر ارباب شوری برابر اوللودر ذیلهرک جمله ایله مشاوره
 اولتیق اوزره قرار ویرلکدن سوکره خوشمدی بویله اولسون دیلم لکن
 بونک سررشته وانتشاری معاذالله تعالی دشمنلرک ضعفزی آکلاملری وظنلری نیک
 درجه یقینه ایصالی وصوکره سهولت مأمول اولان مصالح خیره نیک کلی صعوبتی
 موجب اوله جتی جای اشکال دکلدرد بوزم دولتمز طبیعتنه نظراً بونک کتمی ممکن
 دکلدرد ایله برکیتلی مجلس اولتیق لازم کله ایسته بوانتشار مجرمدرد صحبتلری
 بطن حضاردن سنوح ایله یچک سائرلری دخی تصدیق ایتمکله بوصورت برابوجه
 مطالبه وملاحظه اولنسون ذیلوب شدیلک بوقدرجتی مذاکره ایله قرارکیر
 اولدینی ومعدوری ومعدور مذکورک دخی ملاحظه به تعلیق قلندینی معلوم
 شاهانه لری بیورلنده .

اشبو تذکرہ بالاسنہ کشیدہ بیوریلان خط ہایون

قائمقام پاشا

امور دین و دولتمہ دائر مصالحک تنظیمی ہرکسک قدرتنہ
 کورہ اوزر لرینہ لازم ایکن اکثری کندی منافعلرینہ باقوب
 مصلحت دین و دولت وظیفہ لری اولدیفندن بشقہ اخفاسی
 واجب اولاً مجلسردہ افشا ایله تعطل امورہ سبب اولانلرک
 جناب حق لایق لری ویرسون واقعا داخل ملکمزدن تدارک
 تقود ممکن اولسه کوزلی اولور اولدینی حالده ہمہ حال علاجنه
 باقلمق جملہ یہ واجبدر بہار کلدی تمام سفر مصارفک آچیلہ جنی
 وقتلدرر صوکرہ معاذاللہ پشیمانلق فائده ویرمن اداره ایده جک
 خزینہده و ضربخانہده یوقدر اللہ ورسول عشقنه بالاتفاق
 مصارفک شمیدین علاجی کوریلوب تأخیر اولنیمہ بوخصوص
 ابتدا سماحتلو فندی داعیمز ایله تخفیجہ مذاکرہ وبعده مجلس
 عقدی مناسبیدر نہده قرار ایدر ایسه عرض اولنہ صوکرہ
 بقالم نہ وجهله اقتضا ایدر .

فلمنکدن اون بش بیک کیسه آچہ استقراضی مراد اولندقدہ
 فلمنک ایلچینسنه ویریلن صورتدر

ایالت مورہ لواء اغریبوز لواء سلانیک غلوس اورفانو قرہ آغاج پر شامی

تکفور طایغی آنچه‌نک تاریخ اعطاسندن اوج سنه به‌دک مرابعه ویریلوب اوج سنه ختامنده بالاده مسطور اسکهلرک هر برندن سنه ده الیشر بیک استانبولی کیله حنطه رایجیله ویرلک و ممکن اولور ایسه دخی زیاده ویرلک ماعدا بیکیشهر جزیه‌سی سنوی طقوز یوز کیسه بی متجاوز اولغله آنچه‌نک اداسنه‌دک جزیه مذکورہ مالی دخی فلنک تجاریته تخصیص اولتیق و بوندن بشقه سالنیک و سیروز و بیکیشهر و از میر اسکهلرندن سنه ده رایجیله بر مقدار پنه و سالنیکدن بیایغی دخی ویرلک و بو وجهله رفته رفته ادا اولتیق آنچه‌یه سنوی غروش تصویب اولغله ممکن اولور ایسه بر مقداری تنزیل اولدینی صورتده بو وجهله تنظیم اولتیق و زیاده کیرچنک کیلری بولنور ایسه کیلر دخی طرف دولت علیه‌دن اشترا اولتیق شرطیله آنچه صفوره [۱] ایله تحمیل واکر صائق جسم کمی بولنر ایسه صفوره ایله سائر سفینه‌لره تحمیل اولتیق و سریعاً کلک اوزره بالکزر اون بش بیک کیسه آنچه اقراض اولتیق .

قائم مقام پاشانک دیکر عرض تذکره‌سی

شوکتلو قدرتلو پادشاهم

معلوم هاپونلری اولدینی اوزره بوکون چاکر لری تبدیلأ صاحبو افندی داعیلرینه واروب دولدن آنچه استقراضی صورتی در میان بو خصوص صدور کرام و سائر اقتضا ایدنلر ایله مذاکره اولتیق لازمدر لکن خارجه تجاوز اتمیوب بنایت مستور طوئلو در صورتلری افاده بیان ایلدیکنده مجلسک صدور کرامدن آخره تجاوز اتمیه چکنه تکفل ایدم لکن داخل ملکزدن آنچه تدارکنک طریق یوق بهر حال دولدن تدارکه محتاج آخردن آنچه استدانه‌سی کرجه کربدر لکن الضرورات تبیح المحظورات مالی اوزره مع کراهة اختیاره مجبورر صکره بزى طمن ایدرلر یعنی وعده حلوننده اشیا و آنچه هر نه ویریله چک ایسه مطمون اولورز فکری اگرچه وارددر لکن آنچه‌نک بویه اشد لزومی هنکامنده انی ملاحظه اقتضا اتمز جوابلری افندی مشارالیه داعیلری بیان ایدرک بوماده به صدور کرامک محرمتلری لامعاله تجاوز و انتشاری موجب اولور بندن سؤال ایدر سه کز عندالضروره اشبو استقراض ماده‌سی تجویز ایدم قالدیکه استشاره اولتیق و بز دخی بولتیق لازم ایسه سابقلرده بعضاً بومثللوماده مذاکره‌سی اقتضا ایلدکنده رکاب وقوعه تعلیق اولنوب رکاب وقوعه رسماً بز باب عالی‌یه کیدر ایدک استشاره اربابندن چند نفر رجال دولت اولجه قبوده بولنوب

[۱] سیفوره دیک اوله جق .

بریرہ اجتماع و مذاکرہ ایدر ایدک بومادہ دخی بویله اولہ بیلور ایسہ صدور کرام
بولنامش اولور ایدی حاصل ایشته بن تجویز ابتدیکمی سویلدم مجلسده سویلنمک
دخی اقتضا ایدر ایسہ بوسورتله اولہ بیلوردیکلری معلوم عالیلری بیورلدقده .

اشبو تذکرہ بالاسنہ کشیده بیوریلان خط هایون

قایمقام پاشا

اشبو ماده نك تنظيمی اقدام الاموردندردر وعقد مجلس شورایه
محتاج دکلدردر سماحتلو افندی داعیمزک رأی کوزلدردر جمعه
ایرتسی یاخود بازار ایرتسی برکاب ایدلم رکابدن مقدمجه
دفتردار افندی وقبورجالی و ضربخانه لاحق و سابق امینلری
وسلیم اغا و لاله لیلی مصطنی افندی مقدمجه آماده اولوب مرام
و مطلوب سرآ سویلشیلوب قسم بالله شرط ویره رک بونده
مکتوم اولوق اوزره قرار بعده رکاب هایونه کلکمز مناسبدر
ظن ایدرم .

بیاض اوزرینه صادر اولان خط هایون

قایمقام پاشا

ضربخانه نك وجانب میرینک واندرودن خزینهلرینک حال
و کیفیتلری جمله نك معلومی سفر مصارفاتلری نه درجه لرده

اولدینی وشمیدین اولهار تدارکاتی کورلمکه محتاج ایدیکی
و تأخیری عیاذبالله دشمنلرک فرجه یاب اولسنه سبب ویره جکی
آشکار ایکن میری وحرمین تمویضات و تمهدات صورتلری بو آنه
کلنجه خاطر وکوکله بقلوب ممتنع صورتلرینی کسب ایلدی
مصارفات نزه دن کورملو متحیر قالدیم ..... سن دفتر دار
اولش آدم سن امور میری معلوم کدر کوره یم سنی راحت کونلری
دکلدر همان دقت واهتمامله طوتیله جق و قتلدر بقایا
و ذماتی برکون اول تحصیل و امور سفره صرف اولمق قطعی
اصردر خاطر کوکله رعایت و قتلری دکلدر ویرمیانلری
لایقتری اوزره تأدیپ ایلیه سن ایشته تکاسل و رخاوت
واغماض عین ایله بودرجه لری و بو حالی کسب ایده یور ایراد
دولت بللی همان اکل و بلع ایتمکده ددر انجامی خیر اوله .

قائم مقام باشانک دیگر عرض تذکره سی

شوکتلو کراملو پادشاهم

فلنکلودن آنچه استدانه سی خصوصی معلوم عالیبردر استصواب اولدینی
اوزره کیفیت ایلجینسه اخبار و اوچ سنه دن صکره صراجیه و ماله محسوباً مالک
مخروسه دن ویریله جک حنطه وینیه و بیانی نه وجهله ونه محللردن اعطا اولنه جنی
ویکی شهر جزیه سنک نه کونه تخصیص قلنه جنی پوسوله کونه برکاغده اشارت و باش
ترجانیله ایلچی مرسومه ارسال اولنشییدی جوابنه انتظار و ترجانندن حکمیه

استفسار اولمقصدن حالی اولمدینی درکار ایدی بوکون ترجمان مرسوم برقطعه ترجمہ کاغدی تقدیم ایتدی خصوص مزبور مفصلاً درونندہ مندرج اولفله منظور شاهانہ لری بیورلوق ایچون عتبہ علیالربنہ عرض اولندی ایلیچی مرسومک صورت افادہ سی قرین علم عالیلری بیورلدقده فرمان .

ندرلانده (فلمنک) ایلیچینسک ملفوف تقریری ترجمہ سی

بوداعیلری آستانہ سعادتہ وصولدن برو دولت علیہ اید پیوندک خدمتندہ بولنق مرام ومقصدم ایکن چند روز مقدم بوداعیلربنہ ورود ایدن برقطعه قائمہ نک تسویدی مفہومندن وکلای دولت علیہ نک بودفعہ قرض واستقراض خصوصنہ دائر واقع اولان رأی وصراملری معلوم اولدینی برلہ ممکن مرتبہ دہ دقت اولوق ایچون لازم کلنلرہ تحریر اعلہ افادہ وایقاص وحصولنہ بذل ہمت ایدہ رک صدقانہ معلندہ تحریر اولندی لکن بومثللو اخذ واعطائک استعمال دولت علیہ دہ جدید ومحدث اولوب سبقت ایتمش مواددن اولدینندن قطع نظر طرفین مملکتلری بعید ونقود آقہ لری متفاوت اولدقلری جہتلہ آقہ نک اخذ واعطاسی دزلو درلو مشکلاتہ مبتلا اولفله بوداعیلری درعلبہ ورودمدن برو اظہار صداقت ایلہ وکلای دولت پینندہ نائل اولدیم وثوق واعتماددن محروم اولماق ایچون دولت علیہ نک شان وشہرتی وضرر ومنفعتنہ دائر اولان غیرم مقتضاسنجہ صادقانہ افادہ اولنورکہ بالادہ تشریح اولنان علت ومشکلاتدن مأمول ایتدیکمہ مقابیر خصوص مزبور وجودہ کلی ممکن اولز ایسہ بوداعیلری قصوربنہ وعدم ہمتنہ اسناد بیورلیوب وبومثللو امورہ دائر مأموریت نامہ لرمده برکونا مآذونیت اولدینندن ناشی بودفعہ دولتمہ ارسال اولنان تحریراتک جوابی کلنجبہ دکیں طرفدن بردرلو تمہد والتزام مناسحب اولمدینی معلوم عنایتلری بیوریلہ لکن اصرا مزبوری تسہیل وآسان ایتک ایچون اقراض ایدہ جک کسہ لری ایناندیرمق وغیرت ویرلک ضمنندہ کرک رأس مالی وکرک صراجہ نک امنیتنہ دائر الزم وانفع اولان تمہداتہ مبنی سندت معتبرہ اعطا اولنہ جنی خبری مناسب اولوب بالادہ مذکور داعیلری یدینہ ورود ایدن قائمہ تسویدینک شروطنہ جواب اولوق اوزرہ بعدالملاحظہ تدبیرم آئی البیان اوزرہ خیرخواہانہ تحریراً تبلیغ اولنور ممالک محروسہ دہ حاصل اولان پنبہ وپیاغک التزامی اکثری متغلبہ کسہ لک یدندہ بولنقلہ التزامندہ اولان امتعہ نک رایجی وپازارلری رأیلربنہ مربوط اولوب دیلہ دکلری قیمت ایلہ کوتی نوعندن ندرلانده لویہ تکلیف وسائر مستأمن [۱] بازرگانلربنہ اعلاسنی فروخت ایلہ ضرر وخسارت

[۱] دول اجنبیہ تبعہ سندن اولان .

ندرلانده لويه اصابت ايده جيڪي بينهاده نزع و تصديبي موجب بر معنا اوله جني
 امر اشڪاردر بوندن بشقه بهرسنه حنطه نك ممالك محروسه اسنكله لرنده تحمیل
 وطشروه مملكتلرينه نقل انفع بر ماده اولدینی امر مقرر در لکن مستأمن مجارینك
 بالجمله سی بوندن بر قاچ سنه مقدم تجر به ایلد کتری مایمه جیلرک حیله لرندن و بقداي
 یرینه اریه و صنان ایله مخلوط تعفن ایتمش حنطه لرندن خوف ایتملیله بر حسن
 نظامه محتاجدر استغراض اولنان مبالغک صراجحه سنویه سی برسنه دن برسنه
 ختامنده ادا اولنسی احسن واسپلدر قالدیکه جزیه ایرادنن تعهد اولنان
 مبالغک اداسی خطه هایون ایله مستحکم و مصدق اولدینی صورتده صراجحه سنویه سی
 مبلغنه قریب و سائر امنیته دائر تکلیف اولنان مواد وقتنده جسته جسته رأس ماللرینه
 دخی کفایت ایده جيڪي ملاحظه اولنور ادا سنه وجه مشروح اوزره بر درلو ممانعت
 اولنویوب وقت ادا لرنده تأخیر و تعطیل ایدر اولور ایسه ندرلانده لولنک رکاب
 هایونه رسا صراجعلری جائز و مقبول هایونلری اوله و داعیلرینه دولت علیه نك
 مشهود اولان عدالتی حقلرنده جاری و احقاق حق اوله جفته دائر سندات معتبره
 اعطا اولنسی و مبالغ مذکوره صاحبلری سنه دن سنه به نقداً اخذ ایده جکلری
 صراجعلری مقابله سننده بر مبین و منصف قیمت ایله امتعه المتی مراد ایدر لر ایسه
 سائر مللرک تجارینه ترجیح اوللری باینده ندرلانده ایلیجیسی داعیلری صادقانه
 تبلیغ ایله یکی تقریرک ترجمه سیدر .

اشبو تذکره بالاسنه کشیده بیوریلان خط هایون

قایم مقام پاشا

رئیس افتدی یه ایلیچی مرسومک کوندر دیکی تقریرده همان
 ویرممک صورتی ایما ایدر ظننده یم ویره مزایسه آخرتدار که
 نه چاره یاپالم ینه بعد الملاحظه ایلیچی به ویر یله جک جواب و تدبیر
 نه ایسه عرض و بیان اولنه همان قوت و قدرت صاحبی اولان
 الله تعالی حضرتلری عنایت کرم ایله آمین.

قائم مقام باشانک ۳ ربیع الآخر ۱۲۰۳ تاریخلی دیگر عرض تذکرہ سنک
فقرات اخیرہ سی

شوکتو کرامتلو پادشام

.....
قالدی کہ فلنک ایلچیسی خبر کوندروب بن بوآقہ مادہ سنک صحبتہ ہنوز شروع
اولدینی ائشادہ یعنی قرق کون اول کیفیتی فلنکہ یازمشیدم بعدہ کچن کون
آقہ نک نہ وجہلہ ادا اولنہ جفتی و صراجمہ سی کیفیتنی شامل طرفہ بوسلہ ویرلہ کدہ آنی
دخی جگرکی کبی تشریح مایضاح ایدہ رک دولت علیہ یہ اولان صدق و خلوص
مقتضاسی اوزرہ بروجہ التزام یازدم بربری متعاقب کیتدی بودفعہ ویردیکم
تقریرہ جواب اولدوق تسہیل مصلحتی مبین طرفہ برتقریر اعطا بیورلسہ آنی
دخی ارسال ایدر ایدم مادہ یہ کلی مدار اولہ جتی ظاہر در اگر ارادہ بیوریلور
ایہہ یاریکی پخشنبہ کونی اولاغمز کیدہ جک وقت کچورلہ مک ایچون تقریر
مذکور اعطا اولنتون دیکلہ قلمہ آلنوب صرفوع عتبہ علیاری قلندی نزد
ملوکانہ لژندہ مستصوب ایہہ سحری ساحتلو افندی داعیلرینہ دخی ارسال و آنلر
دخی تصویب ایلد کلرنہ ایلچی مرسومہ اعطا اولنور ایلچینک سوکرہ دن بویلہ
خبر کوندرسی و تقریر ایتمسی آقہ نک حصولی مأمول ایدیکنی اشعار آنکلہ
جناب حق تسہیل ایلہ آمین .

طرف دولت علیہ دن بلامہر و امضا فلنک ایلچیسنہ صورت تقریر

رغبتلو حرمتلو ایلچی بک دوستمزک فلنک تجارندن دولت علیہ آقہ
استراضی قضیہ سنہ حسن سی و اہنامی درکار اولدینی مبین تقدیم اولنان تقریری
ترجمہ سی بالمطالعہ معلوم اولقلہ مورث حظ موفور اولشد در دولت علیہ ایلہ
فلنک جمہوری پیندہ درکار و نوبنو تراید واستقراری بدیدار اولان آثار تحاب
و نوادی ایلچی بک دوستمزک خصوص مزبورده درکار اولان اقدام و اہتمام
دوستانہ سی و جوهلہ تأیید ایلشدر قالدی کہ ترجمہ مذکورہ دہ استراض
اولنہ جتی مبالغ ایچون عمالک دولت علیہ دن ویریلہ جک ذخیرہ مباہمہ جیلرک دام
حیلہ لرینہ گرفتار و منتفع برینہ مخلوط ذخیرہ ویریلہ جکی بدیدار ایدیکنی وینہ
ویغانی اعطاسندہ دخی ارباب تفلک دیلد کلری کی فنانسی تکلیف ایلری وسائر
مستأثانہ اعلاسی ویرہ جگری آشکار اولدینی بیانیلہ بو خصوصلرک برحسن
رابطہ یہ ادخال و یکیشہر جز یہ سنک تخصیصی مناسب اولوب ادا سندہ عانت

اولنامسى وبوخصوصه فلنك تجارى خسار دن صيانت ايجون طرف دولت عليه دن اظهار عدالت اولنسى وبونلره دائر ايلچى بك دوستمرك دولت عليه به اشتكا وصراجعتي ظهور ايدرايه اصفا واحقاق حق اولنسى مندرج اولفله كرك ذخيره وبنه ويياغينك وكرك جزيه مذكوره مالنك صورت اعطاسى اول امرده ايلچى بك دوستمرك رضاسنه توفيق وصوره حقايقه تطبيق ايله لازم كلان شرايطه ربط اولنه ورق معمول به سنده درج اولنور بعده وقت ادا لرنده كرك مبايمه جى وكرك متطلبه مقوله سنه بر دولو خلاف شروط حركت ايندير لرز جسارت ايندر ايلچى بك طرفندن ايلها اولندينى كچي تاذيب لايق ايله تاذيب وشرايط مقوده بطبقها اجرا اولنور و ايلچى بك بو خصوصه دائر انهامى اصفا واعتبار واحقاق حقه بهر حال ابتدار اولنور عون وعنايت حقه فلنك تجارينك بر آقچه وبرجه ضرر وخسار لرى تجويز اولتبه جنى بي اشتباهدر شمدىكي حاليه ايلچى بك دوستمزدن آقچه نك وبريله جى خبرينه انتظار اولنمقده ايدىكي ظاهر اولفله خبر مذكور ايلچى بك دوستمزدن وارد اولدنى كچي سند مذكورك تراضى طرفين ايله بلاناخير تنظيم اولنه جنى ايلچى بك دوستمزدن محقق بيلمك ايجون افاده به ابتدار اولندي . ۴ ربيع الاخر ۱۲۰۳

اشبو تذكرة بالاسنه كشيده بيوريلان خط هايون

قائم مقام پاشا

فلنك ايلچيسنك مطالبى اولان تقريرى يارين على السحر
رئيس افندى سماحتلو داعيمزه ارانه بيمده عقبنده ايلچى
مرسومه ارسال ايدم كيده جك اولاق ايله دولتنه ارسالى
جناب حق تسهيل ايليه آمين .

قائم مقام پاشانك ۲۶ ربيع الاخر ۱۲۰۳ يوم جمعه تاريخلى عرض
تذكرة سنك بر فقره سى

شوكتلو مهابتو پادشاهم
جزايره كيده جك آدم قبودان پاشا ايله لدى المذاكره . ناسدن استدانه اولنقى

ممکنیدر جزایر تونس معلوم بر کره مذاکره اولنه دیو شرفیافته صدور اولان خط هایون مضمونی قرین اذعان چا کرانهم اولنقله مفهوم خط هایونلری قیودان پاشا قوللرینه اشعار اولنقله فاسدن دخی استدانه صورتی ممکن اوله بیلور ایسه ومشارالیک بوپایده ملاحظه سی نه کونه ایسه جوابی کلدکده حضور عالیلرینه عرض اولنه جنی . . . . .

قام مقام پاشانک ۱۸ شعبان ۱۲۰۳ تاریخی دیگر عرض تذکره سی

شوکتلو کرامتلو پادشاهم

خداوندکار سابق مرحوم ومغفور له سلطان عبدالحمید خان علیه الرحمة والفران [۱] زمانده فلنک جمهورندن اون بش بیک کیسه آخه قرضاً میری خزینت سیچون مطالبه اولندیقی مقداً خاکبای ملوکانه لرته عرض اولنشدیدی خبرینه انتظار اولنقده ایکن بوکون فلنک ایلچیسى برقطعه تقریر کوندروب مفهومده آخه خصوصاً سیچون جمهور مذکور اول کوندردیکی خبرک جوابی کلدیکینی وتجاردن تدارکه محتاج صورتلرنده اکرچه ایراد اعذار اولنمش لکن سکره دن کوندردیکی خبرلر اعذار مذکورمى دافع اوله جفتی بیان ایدر تقریر مذکور عتبه عالیلرینه عرض اولنقله منظور هایونلری بیورلنقده تفصیلی قرین علم عالیلری بیوربله جنی .

فلنک ایلچیسنک ملفوف تقریری

بوندن بش آی مقدم ندرلانده مملکتلرنده قرض واستقراض خصوصنه دائر ندرلانده جمهورندن استفسار ودوستلغه لایق وجهله حصول پذیر اولسنه همت اولنسی بوداعیلری بدلرینه تاریخ مذکورک اثناسنده ورود ایدن خصوص مزبورده واقع اوله جق اخذ واعطانک شروطنی مشعر برقطعه تسوینک مفهومی بلا تأخیر وحسب الموعود ندرلانده جمهورینه تحریراتمله تبلیغ اتمشیدم ابتدا کی تقریرمک جوابی ظهور ایده کلوب مفهومده ندرلانده جمهورینک دولت علیه ایله اولان خلوص وسداقتلری وماپینده مستحکم مصافات قدیمه لری مقتضاسنجه خصوص مزبورک حصوله ال التندن همت ودقت ایله مساعده اولنه جفته بردرلو اشتباه اولنمیوب لکن بوآنه دک دول سائر ایله واقع اولان بو مثللو اخذ واعطالر جمهور طرفندن انماض اولنهرق وجوده کلوب ندرلانده

[۱] سلطان عبدالحمید خان اول ۱۲۰۳ سنه سی رجبنده ارتحال داربقا

ایدوب تحت سلطنته سلطان سلیم خان ثالث جلوس بیورمشیدی .

بازرگانلری دول طرفندن مأمور اولان کسنته لریه نظام ویره کلسلردور اعلانا اخبار واستیدان اولمتی قاعده سی جاری دکلدور وندزلانده جمهوری هر بار بو مثلور رعایاسنک تجارتنی بلز اولور قالدیکه دولت علیه دخی کماکان بازرگانلره مراجعت ایدر اولور ایسه ندرلانده جمهوری احب واک یقینی اولان دولتلره قیاساً ال التندن اقدام والحاح ایده جکنک دولت علیه عرض وتصدیقنه خاصه مأمور اولدیم معلوم دولتلری بیورلدقدن صکره بوداعیلری جوابک بوصورته ورودینه ذاتاً منتظر اولدیفندن اون بش کون تاریخ مذ کوردن صکره ویمده ایکی دفعه دخی امور مذ کوره تک حقندن کلهیلور بیلدیکم اشخاصدن اقتدار واستعدادی اولان بازرگانلره آچق وایقاظ ایتمک ایچون تفصیلاً تخریر ایلدم جوابلری کلینجه بردرلو قرار ویرلک احتمالی یوقدر بوندن بویله دخی تخریر اتمله تکامل اولنیه جنی وبوندن صکره بوخصوصه دائر ظهور ایده جک جوابلری بلدرمکده قصور اولنیه جنی معلوم دولتلری بیورلیق ایچون ندرلانده ایلیجیسی داعیلری تقرر ایدر .

اشبو تذکره بالاسنه کشیده بیوریلان خط هایون

بودخی معلوم اولمشدر .

بروسیه ترجماننک سیاسیاته متعلق برایش مذا کره سی ایچون رئیس افندی ایله حین ملاقاتنده استقراضه دائر افاده سندن باحث غرض تذکره سی

بروسیه ایلیجیسنک دولت علیه دن مطلوبی اولان سندک اعطاسی پروسیالونک دشمنلر اوزرینه اعلان حرب ایلسنه ودولت علیه ایله برابرجه محاربه به شروعنه تعلیق اولنسی فرمان جهانبایلری بیورلش اولدیفندن بوکون سحری پروسیا ترجمان قیویه کلدکده فرمان جهانداریلری بیورلدینی اوزره صورت مذ کوره بی ایلیجیسنه افاده ایلیسچون ترجمان مسفوره رئیس افندی معرفتیه ایراد اولنوب مقدمه ایلیجی مسسوم دولت علیه فلمنکدن آچق استدانه سی مراد ایلش اکر فلمنکدن ممکن اوله ماز ایسه جنوزدن حصوله کلسی مأمولدر وپروسیا قرالی بوماده تک حصوله کلسنه سی ایدر دیو خبر کوندرمش اولدیفندن آچق خصوصی دخی نه کونه اولدینی ونه وقت حصوله کله جکی بک التزام اولنیه رق کرک محاربه خصوصه وکرک آچق ماده سنه دائر برقطله تقرر تقدیم ایلدیکنه بناء تقرر مذکور دخی ترجمه ایندیریلوب مسرفوع پیشگاه سریر شوکت نصیرلری قلمنقین

بومادہ لہ نہ یوزدن ارادہ شاہانہ لری سنوح ایدرایسہ اولوجہلہ عمل و حرکت اولتی اقتضا ایدہ جکی معلوم عالیلری بیورلدقده . ۱۳ شعبان ۱۲۰۳

قاممقام پاشامک ۱۸ شعبان ۱۲۰۳ تاریخلی دیگر عرض تذکرہ سی شوکتلو کراملو پادشام

حضور مکازم موفور شاہانہ لرنده مضایقہ میرہ محبتلری درمیان اولندی بی اشدہ بیوک اسپانیا دولتی دولت علیہ ایلہ عہد قریبہ مصالحو اولدی وپوسیلہ ایلہ جزایر اوجانی سفانی تسلط لرندن قورتلدی بوکاتشکرآ دولت علیہ بہ خدمت ایتسہ بیعی قرضاً آقچہ ویرسہ کلاملری مبارک لسان درر پادشاہانہ لرندن جریان ویرکرہ اسپانیا ایلچیسنہ حکیمانہ افادہ ونہ جواب ویررایسہ حضور عالیلری نہ عرض اولنسنی امر و فرمان بیوردقلری نہ بناءً خصوص مزبور رئیس افندی قوللری وساطتیلہ ایلچی ہرسومک باش ترجانہ اقتضاسنہ کورہ تفہیم اولتمشیدی ترجمان ہرسوم کیدوب ایلچی ہرسومہ بیان ایتکلہ ایلچی ہرسوم جواب اولہرق برقطلہ تقریر تقدیم ایدر مفہومی بیوک اسپانیا دولتی جمیع عمارب اولان دولتلری وعلی الخصوص خصم لریلہ دولت علیہ بی مصالحہ بہ خواہشکرواسایش عامہ بی استحصالہ ارزومند و بیطرف اولوب بنا برین سائر دولتلر دخی اسپانیہ دولتندن آقچہ ولوازم استدلک لرنده بی بیطرفم اعانت ایدہ ہم جوابی ویرمش اولغلہ شمدی دولت علیہ بہ آقچہ ویرمک بیطرفلہ مانع و بین الدول اسپانیہ دولتنک تلوتی وشانہ شینی موجب اولغلہ جائز اولہماز قالدیکہ مقدم انہا اولندی اوزرہ دولتین فائدہ سیچون محبت جائینتک تشدید نہ سبب اولور حالاتی اظہارہ اسپانیا ایلچیسنی امامہ درمضمون لرندن عبادت ایدیکی و تقریر مزبور عتبہ عالیلری نہ عرض اولنغلہ عندالمطالعہ تفصیل قرین علم عالیلری بیوریلہ جنی .

اسپانیا ایلچیسنک ملفوف تقریری

اسپانیا دولتنک سلطنت سنیہ بہ اولان دوستلق و اختصاص نہ دائرہ جزم کردہ حضرت شہر یاری اولان حسن ظن و اعتقادی و دولت علیہ بہ محضامید و نافع اولان ابراداتی بوندن اقدم اسپانیا قرانہ عرض و تقدیم برلہ سلطنت سنیہ تک دوام فر و اقبالی اسپانیہ استحصالہ صرف وسع و اقتدار و خاصہ غیرت خالصانہ سی آ ناری کرکی کبی اظہار ایلدیکنندن نشأت ایدوب حالت مزبورہ دن قرال مشارالہ بہ حاصل اولان عنونیت و انشراح درون حددن افزون ایدیکنی و مشارالہ ک دولت علیہ بہ اولان صدق طوبی و خلوص و صفوقی قطعاً منتہی اولیوب بالجلہ اوروپا دولنہ معلوم اولدینی وجہ اوزرہ بونجہ وقتدنبہرہ دولت علیہ بہ اولان حرکتی غرضدن بری و دوستلنک صفوت و ثباتنہ دلیل کافی اولدقرین و مصلحت جنک مصارفنہ نظراً دولت علیہ تک آقچہ تدارکنہ لزومی درکار اولدینی تقدیردہ اسپانیا دولتی ادا نہ ایدہ بیلوری دیوبوندن اقدم سؤل

بيورلش ايدى بوبابده اسپانيا قرالته مخصوص اولان خلوص وصفتله اسپانيا ايلچيسى داعيلرى جواب ويروب اولاي بعضيلرك مقاصد مخصوصه لرى ترويجه ودول كثيره كندو ملكتلرني توسيع اتمكه مدار اولان امتداد جنك ومحاربه دن ناشى دولت عليه اتلاف مال واتعاب نفوس برله ضرورت مرتبه لرينه رسیده اولماق طريقي محب صديق اولان اسپانيا قرالى بوندن اقدام دوستانه اظهار واره اتمشكن بودفمه دولت عليه ضرورت چكك لازم كله قرال مشاراليه بنابت متأثر اوله جنى ثانياً كچن سنه دولت عليه به افاده اولندينى اوزره اسپانيا دولتي هرجهتله بيطرفلق مسلكنى اختيار ايدوب سلطنت سنيه نك دشمنلى اسپانيا دولتندن استعدا ايلدكلرى امداد واعاىي ورسكدن قرال مشاراليه استنكاف ايلشكن بالاده مذكور ماده مبلغين قبول ايلديكى صورتده حالت مزبورده سلطنت سنيه نك مصلحتنه ايراث ضرر ايدمك وجهله دول سائره طرفندن دخى مجدداً اعداظر ظهورينه باعث وله جنى و ذكر اولندينى اوزره دول سائره كندو فديعى اعدالرينى تجديد ايللرى حالى اسپانيا دولتنك سلوك ايلديكى بيطرفلق مسلكنه بنابت مغاير ايديكنى وبوندن ماعدا بالجله اوروپاي استيعاب اتمك اوزره اولان نائره حرب وقتالى تسكين واطفا برله على العموم آسایش عامه نك اعاده سنه وخاصة دولت عليه نك دوام فر وشوكته خواهش ورغبتى بالجله اوروپا دولنه اظهار اتمشكن الا آن دول مبارزين مياننده جنك ومحاربه نك امتداد واشتدادينه سبب ومدار اولور خصوص مزبوري بودفمه قبول ايلك حالى اسپانيا قرالته نك صدق طويته واسپانيا كچي بر بيوك دولتك اعتماد وشانته موافق اولندينى وملاحظات مذكوره ركاب قرتاب خسروانه به عرض وتقديم اولندقدده طرف دولت عليه دن قرين بسند اوله جقلرى ودولتين فائده سبچون محبت جابينك تشييدينه سبب اولور حالي نوبنو اظهار اتمكه اسپانيا ايلچيسى داعيلرى حاضر وآماده اولندينى كچي بوبابده اراده عليه دخى بيدريغ بيوريله جنى اميدنده ايديكنى اسپانيا ترجمان قوللرى ايلچيسى طرفندن مأموراً تقرير ايدر .

بونجه سوزلر، بونجه مذاكره لر بي سواد اولدى؛ چونكه هيچ بر طرفدن قرصاً آقچه آلىق ميسر اولدى. مخبرات ومعاملات واقعه نك تمامنى احتوا ايتمين بالاده مذكور وثائقه نظر اولندقدده نه درجه لرده تكثير سواد واسراف كلام واختيار تعب بي فائده اولندينى تظاهر ايلر .
جووت پاشا مرحوم ذاتاً بومستله ني كوزلجه تحليل وتنقيد ايتمشدر .

عبدالرحمن شرف